

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Bonaldi Societatis Iesv Theologi, Divina
Ecclesiae Oeconomia**

Bonald, François

Coloniae, 1611

XIX. De vtilitate Virtutum Moralium, quæ cum gratia & charitate
infunduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48916)

uissimos, ac præstantissimos eius fructus decerpemus.

Atq; hæcenus de virtutibus Theologicis, quæ nobis vnà cum gratia in Iustificacione infunduntur. Modò de moralibus virtutibus agendū est, quæ præfatas comitantur: earumque dignitas & efficacia paucis explicanda venit. Seruiet autem hic tractatus, sicut & præcedens, vt luculenter perspiciamus quanta dona in domo Dei, quæ est Ecclesia, distribuuntur: Quæ ipsa aggredior, & vt cum attentione, eaque recipiendi desiderio legantur, rogo.

CAPVT DECIMVM
NONVM.

De utilitate virtutum Moralium, quæ cum Gratia & charitate infunduntur.

Vide D.

Th. 2. 2 q.

40. &

seqq.

Ambr. in

6. Luc. &

1. 1. offic. c.

14.

Qui de virtutibus moralibus scripserunt, dicunt quatuor præcipuas esse, scilicet, Prudentiam, Iustitiam, Fortitudinem, & Temperantiam, quas principales & Cardinales appellant: Primo

Primò quia sùnt quasi generales regulæ certitudinis cæterarum virtutum; omnem enim virtutem oportet prudentem esse, ne in suo opere, aut per inaduertentiam aberret, aut negligentiâ deficiat: Iustam, vt Deo quod suum est, & proximo quod ei debetur, tribuat; fortem, vt in bono perseueret, nec vlla difficultate à cœpta virtutis via dimoueatur: Temperantem, ne modum à ratione præscriptum excedat: Secundò Cardinales vocantur, quia in his tanquam cardinibus omnis virtutum operatio versatur.

Gregor. 1.
2. Morali.
c. 36.

Sunt autem hæ virtutes duplicis generis, aut enim frequentatione actuum acquiruntur, aut simul cum Gratia, & charitate diuinitus infunduntur, acquisite naturales appellat, infusas supernaturales; easdem species, partes, & effectus sortiuntur: tantum tamen posteriores prioribus præstant, quantum gratia naturam antecellit.

Nobis hoc loco de supernaturalibus, seu infusis tractandum erit, vt scilicet doceamus, quomodo nobis Christianis præ cæteris hominibus faueat Deus, quibus

quibus folis hæc dona communicata
Scripturarum itaque ac rationum au-
thoritatē secutus dico, Virtutes hæc
diuinitus cū gratia & charitate Chri-
stianis infundi; Docuit me id Sapiens,

Sapient. 8.

quando de Deo ait, *Sobrietatē & prouidentiam docet, & Iustitiam, & Virtutē, quibus nihil est utilius in vita hominibus.*

Roman. 8.

Et Apostolus Prudentiā aliā carnis, & Iustitiam spiritus esse dicit: Vnde Sapiens in fine subiungit, *Et ut sciuī quod aliter non possum esse continens, nisi Deus daretur.*

August.

& hoc ipsum erat sapientia scire cuius esset hoc donum. Ideoque Augustinus, cum Deum alloquitur, *Continentiam iubenda quod iubet, & iube quod vis.*

Quod autem de his virtutibus dictū est, etiā de alijs affirmari poterit, scilicet de Religione, Obedientia, & maximè Penitentia, de qua Cōc. Trid.

Cōc. Trid.

Sess. 6. c. 3.

declarauit, eam nulla humana diligentia obtineri posse. Certum itaque maneat ex allegatis, virtutes morales diuinitus infundi; sed modò rationes

D. Th. 1.

2. q. 65.

a. 3.

quibus à Doctoribus hoc astruitur videamus, p̄sitemusque. S. Paulus dicit (inquiunt illi) *Qui diligit proximum*

Roman. 13. legem impleuit. &: Plenitudo legis Diligentia est

Ratio est; Sed nullus potest implere legem sine virtutibus infusis, cum horum actus passim à lege imperentur, ergo ubi est charitas, debent etiam hæ virtutes adesse; quod ipsum approbavit, & expressit Augustinus, cum charitatem reliquas virtutes continere docuit, cui multi alij, quos brevitatis causa omitto astipulati sunt: Sicut enim in rebus naturalibus omni principio operationis instrumenta necessaria adiunguntur; v. g. animanti membra, & organa: artificij instrumenta; ita etiam in supernaturalibus principio operandi debent superaddi habitus, ut promptius in opus exeat, alias enim **D E V S** in operibus supernaturalibus minus diligens fuisset, quam in naturalibus. Cum ergo charitas sit virtus, quæ omnes actiones humanas ad beatum finem vitæ æternæ ordinat, dubitandum non est, eam virtutibus harum actionum effectivis sociari. In simili enim casu non sufficit parti superiori, cuius Dominium in inferiorem competit, si in se bene disponatur, nisi etiam inferior proprijs

S. August.
Jer. 45 de
Tempor.

proprijs suis perfectionibus, & habitibus adornetur.

Artifex quantumcunque artis suae peritus sit, nisi commodis instrumentis adiungetur, nitidè suum opus perficere nequibit: Dux quantumuis bellicosus, & armorum expertus, victoriâ non obtinebit; nisi milites benè armatos ac in armis exercitados habeat: Rex deniq; quâ tuncq; prudēs, si ministris sententiæ suæ exequendæ idoneis careat, prudēter regnū administrare nō poterit. Cōfiteamur itaque Deū pro sua bonitate communicando nobis charitatem, etiam reliquas virtutes morales, quæ charitati subseruiūt infundere.

Obiect.

Scio obijci posse, Sufficere virtutes morales acquisitas à charitate directas ad hoc, vt præcepta charitatis implerentur: vel etiam nos ipsos absque villo superaddito habitu posse exercere actus à charitate imperatos, sicut in recēter cōuersis fieri videtur. Dico tamē multò verisimili⁹ videri Deū amicos suos, vt cū facilitate quadam & iucūditate agāt, virtutib⁹ supernaturalib⁹ exornare: Et nisi hoc esset, quomodo ij,

Respond.

do ij; qui iam iam ex cōsuetudine peccādi emerferūt, & habitus peccati nati erant, recepta charitate in bono opere & heroicis virtutib. tā feruētes & constātes essent? An putatis, q̄ absque his virtutum donis, Magdalena, quæ erat in ciuitate peccatōis, Zachæus, qui inter Publicanos principē locū tenebat, Saulus, qui Christianorū accerrimus p̄secutor exstiterat, potuerint ita subito in bonū inclinari, & in virtutib' assidui esse, vti statim à sua cōuersione fuere? Verū fortasse aliquis respondebit; tametsi p̄dicti illā benè operandi promptitudinem statim à sua cōuersione adepti sunt, multò tamē plures recepta iam charitate, maximā adhuc difficultatē in perficiēdis virtutū operibus experiri, quod ipsum satis arguit tales illarum virtutum habitibus destitui. Respondeo rationē non concludere; simili enim forma inferri posset infantes iā baptisatos nō habere fidem, eo quod ad ætatem adultā peruenientes frequenter in credēdis articulis fidei, maximam difficultatem experiantur.

Respondendū itaque est, hanc difficultatem

Repl.

Respo.

cultatem oriri non ex defectu habituum
 illarum virtutum; sed ex alia causa ipsarum
 functiones impediente, scilicet natura
 corrupta, oppositorum vitiorum ha-
 bitibus, & similibus: Sicut enim dor-
 miens, aut alijs occupationibus diste-
 tus artifex, habitu suo uti nequit; ita
 etiam aliquando habitus virtutis non
 potest facilitare habentem ad suas ac-
 tiones, quandiu hic a vitiosis obside-
 tur, & quasi involuitur, quos prece-
 dentia peccata in ipso caularunt, & etiam
 post receptam gratiam reliquerunt. Ex quo
 mihi verisimile videtur, quod cum lau-
 detur, qui charitate & gratia praediti sunt,
 a Deo virtutes sibi dari postulatur, non
 tam habitus virtutum, quam earum aug-
 mentum, omnisque impedimenti sublata-
 one, deprecentur. Absit ergo dicamus
 eos, qui sunt in gratia & charitate a
 virtutibus moralibus infusis nudos
 esse, licet subinde in earum executio-
 ne magnam difficultatem experiantur.
 Sed concludamus potius cum Patribus
 & Doctoribus, Deum nobis simul
 cum gratia & charitate Prudentiam,
 Iustitiam, Fortitudinem, & Tempe-
 rantiam, vna eam suis affectis, &
sociali

fociabus donare.

Concludamus præterea has infusas virtutes multis parasangis acquisitas antecellere, cum hæc tantum finem naturalem & humanum; illæ verò diuinum, & supernaturalem respiciant, quæ sanè differentia adeo magna est, vt August. scribere audeat, omnes illas virtutes, quæ nos ad vitam æternam non ducunt, vitia potius, quam virtutes appellari oportere: non quod absolutè putet eas vitia esse, sed quia cum virtutibus supernaturalibus collatæ, adeo vilescant & imperfectæ appareant, vt nomen virtutis haud mereantur: Vel etiam, quia in fine naturali consistentes, nec ad vltiorem progredientes non solum imperfectæ maneat, sed etiam vitientur: Ideoque benè concludit S. Bernardus solos Christianos Prudentes, Iustos, fortes, ac temperantes dici, cum hi soli harum virtutum actiones in summum bonum ordinent, ac propterea etiã soli illud obtinere, eoque frui mereantur.

Singularis itaque hæc est prærogatiua, & specialis gratia Domini nostri & Redemptoris Iesu Christi eius summam
 potestatem

*Bernardus
 par. serm. 10.
 ser. 35.*

potentiam demonstrans. Iussit ali-
 1. Reg. 13. quando Saul populo Israelico vt se in
 bellum aduersus Philisthijm abeunte
 sequeretur, secutus est populus; Ve-
 rum cum iam acie decertandum esse,
 nec gladius, nec lancea in populo in-
 ueniebatur, nec vllum remediũ huic
 malo Rex reperire poterat. Rex autẽ
 noster ad bellum nos vocans melius
 nobis prouidit, armamentarium eius
 omni genere armorum refertissimũ
 est, numerosissimum quemque exerci-
 tum contra spirituales Philisthinos
 breuissimo spatio armare potest: Ar-
 ma autem hæc spiritualia sunt virtutum
 habitus, quos Christianis communi-
 cat, vt ijs vitia oppugnantes illa pro-
 cul de cordibus suis expellant. Mani-
 festè hæc videbimus ex ijs, quæ de
 quatuor virtutibus Cardinalibus di-
 centur; eaque aduertentes occasione
 habebimus manus, oculosque in cœ-
 lum eleuandi, vt Deo pro suis donis
 & gratijs tam ampliter ac libera-
 liter collatis gratias
 agamus.

CAPVT